NN 9/2019 (25.1.2019.), Pravilnik o udžbeničkom standardu te članovima stručnih povjerenstava za procjenu udžbenika i drugih obrazovnih materijala

MINISTARSTVO ZNANOSTI I OBRAZOVANJA

196

Na temelju članka 3. stavka 6., članka 4. stavka 2., članka 7. stavka 5. i članka 16. stavka 13. Zakona o udžbenicima i drugim obrazovnim materijalima za osnovnu i srednju školu (»Narodne novine«, broj 116/2018), ministrica znanosti i obrazovanja donosi

PRAVILNIK

O UDŽBENIČKOM STANDARDU TE ČLANOVIMA STRUČNIH POVJERENSTAVA ZA PROCJENU UDŽBENIKA I DRUGIH OBRAZOVNIH MATERIJALA

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(1) Ovim pravilnikom utvrđuju se znanstveni, pedagoški, psihološki, didaktičko-metodički, etički, jezični, likovno-grafički i tehnički zahtjevi kao i oblik udžbenika za pojedini razred i razinu obrazovanja, uporaba udžbenika za predmete s pretežno odgojnom komponentom te udio cijene elektroničkog dijela udžbenika u ukupnoj cijeni udžbenika koji se sastoji od tiskanog i elektroničkog dijela.

(2) Ovim se pravilnikom propisuje i način rada, postupak te kriteriji za odabir članova stručnih povjerenstava koji utvrđuju usklađenost udžbenika s predmetnim kurikulumom, standardima i zahtjevima za izradu udžbenika propisanim ovim pravilnikom, kao i način rada, postupak i kriteriji za odabir članova povjerenstava za procjenu drugih obrazovnih materijala.

Članak 2.

Izrazi u ovome pravilniku, a koji imaju rodno značenje, odnose se jednako na muški i ženski rod.

II. STANDARDI I ZAHTJEVI ZA IZRADU UDŽBENIKA

Znanstveni, pedagoški i psihološki zahtjevi

Članak 3.

(1) Udžbenik je temeljen na znanstvenim i općeprihvaćenim teorijama, činjenicama i tumačenjima zakonitosti pojava i procesa, na suvremenim znanstvenim spoznajama iz područja odgoja i obrazovanja, učenja i poučavanja, kao i razvoju struke.

(2) Udžbenik je usklađen s ciljevima, načelima i odgojno-obrazovnim ishodima učenja predmetnoga kurikuluma i vezanim kurikulumskim dokumentima i usmjeren na stjecanje i razvijanje temeljnih kompetencija za cjeloživotno učenje.

(3) Udžbenik pridonosi stjecanju funkcionalnoga znanja, razvijanju učenikovih sposobnosti i vještina rješavanja problema i donošenja odluka, potiče kreativnost i inovativnost te razvoj kritičkog mišljenja i metakognicije.

Didaktičko-metodički zahtjevi

Članak 4.

(1) Udžbenik pridonosi razvoju kompetencija i usvajanju ishoda koji su definirani kurikulumskim dokumentima u određenom predmetu te omogućuje međupredmetnu povezanost kao i povezanosti s međupredmetnim temama.

(2) Udžbenik je strukturiran u skladu sa spoznajama i metodologijom matične znanosti, suvremenim pedagoškim, psihološkim i didaktičkim spoznajama i zahtjevima metodike odgojno-obrazovnoga područja, odnosno metodike nastavnoga predmeta.

(3) Udžbenik obuhvaća sve odgojno-obrazovne ishode predmeta određenoga razreda.

(4) U udžbeniku su jasno istaknuti odgojno-obrazovni ishodi, kao i odgojno-obrazovna očekivanja međupredmetnih tema iz kurikuluma čijem ostvarivanju određeni sadržaji, aktivnosti ili metode pridonose.

(5) Aktivnosti za vrednovanje kao učenje, vrednovanje za učenje i vrednovanje naučenog obuhvaćaju sve razine usvojenosti, definirane ishodima u kurikulumu te pridonose razvoju generičkih kompetencija i viših kognitivnih procesa.

(6) Udžbenik potiče primjenu metoda aktivnog učenja i raznovrsnih nastavnih strategija, upućuje na dodatne izvore za stjecanje kompetencija te potiče na proširivanje i produbljivanje znanja.

Etički zahtjevi

Članak 5.

(1) Udžbenik je utemeljen na suvremenim znanstvenim i obrazovnim standardima važnima za potpun i skladan razvoj osobnosti djece i mladih, prenosi informacije na objektivan, kritički i pluralistički način u skladu s kriterijima utvrđenim Ustavom Republike Hrvatske, pravom Europske unije te međunarodnim pravom, uključujući Europsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava, Europsku socijalnu povelju i Konvenciju o pravima djeteta.

(2) Sadržaj udžbenika je istinit, provjerljiv i objektivan te ukazuje na postignuća i posljedice znanstvenog i tehnološkog razvoja te globalizacijskih procesa, na etičku dimenziju čovjeka i njegovo moralno djelovanje.

(3) Udžbenik promiče:

– dostojanstvo ljudske osobe, emancipaciju, slobodu, ravnopravnost, pravednost, domoljublje, nacionalni identitet, društvenu jednakost, dijalog i snošljivost, rad, poštenje, mir, očuvanje prirode i čovjekova okoliša te druge demokratske vrijednosti

– međukulturno razumijevanje, rasnu, nacionalnu, etničku, spolnu, rodnu, vjersku ravnopravnost pojedinaca i društvenih skupina te osvješćuje pravo na različitost

– ravnopravnost spolova, na primjeren način koristeći se u jednakom omjeru ilustracijama likova obaju spolova i služeći se imenicama obaju rodova, osobito u imenovanju zvanja i zanimanja, ne narušavajući pritom komunikacijsku razinu i prirodnost hrvatskog jezika

– upoznavanje i poštovanje vrijednosti nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj te drugih naroda i kultura u Europi i svijetu

– kulturni i društveni razvoj djece i mladih pripadnika manjina u sustavu odgoja i obrazovanja.

Jezični zahtjevi

Članak 6.

(1) Udžbenik je pisan hrvatskim standardnim jezikom.

(2) U udžbeniku se upotrebljavaju kratice, simboli i znakovi normirani u hrvatskom standardnom jeziku te propisane mjerne jedinice i njihove kratice.

(3) Nazivi koji se upotrebljavaju u udžbeniku, a koji nisu jezično normirani, preuzimaju se u obliku prihvaćenom u struci.

(4) Jezik tekstova udžbenika je na svim jezičnim razinama primjeren učeniku kojemu je udžbenik namijenjen.

(5) Na udžbenike stranih jezika, kao i na udžbenike koji se upotrebljavaju u nastavi koja se odvija na stranom jeziku ili jeziku i pismu nacionalnih manjina, ne primjenjuju se odredbe stavka 1. i 2. ovoga članka.

Likovno-grafički zahtjevi

Članak 7.

(1) Elementi vizualnog dizajna potiču učenika na daljnje korištenje i učenje, pazeći pritom da količina i vrsta primijenjenih statičnih i multimedijalnih elemenata pridonosi razumijevanju sadržaja i ne ometa pažnju korisnika te su izrađeni prema standardima struke i primjereni razvojnoj dobi učenika kojemu su namijenjeni.

(2) Statični (slike, grafike, ilustracije, fotografije i sl.) i dinamični elementi (multimedija, animacije, simulacije, audio i video zapisi, interaktivni elementi i sl.) kvalitetni su, jasni, sadržajno povezani, opisani nazivom i, prema potrebi, popratnim tekstom. Zvuk koji prati sadržaj je jasan, a odgovarajući zvučni zapisi kvalitetni, jezično i pravogovorno pravilni.

(3) Multimedijski sadržaj je optimiziran za uporabu na webu (omogućavati što kraće vrijeme učitavanja), odnosno na uređaju korisnika (biti što veće kvalitete, uz najmanje moguće zauzeće diskovnog prostora).

(4) Vizualno sučelje je strukturalno konzistentno, daje poticajni spoznajni sadržaj i pridonosi kvalitetnom korisničkom iskustvu. Korisnik se intuitivno i s lakoćom služi i ulazi u interakciju sa sadržajem, bez suvišnog proučavanja uputa ili pokušaja i pogrešaka pri izvršavanju jednostavnih akcija.